

naročnino ali pa skrčiti izhajanje lista. — Obseg listu bi pa vkljub temu še zmeraj lahko povečali, ako se naši somišljeniki nekoliko potrudijo, da priporočijo naš list raznim tvrdkam v inseriranje. V tem primeru pa se naše čitateljstvo ozira samo na inserate našega lista in to pri eventualnih naročilih tudi izrečno poudarja. Učiteljstvo naj ne kupuje svojih in šolskih potrebščin nikjer drugod, nego samo pri tvrdkah, ki inserirajo v našem listu, a pri naročilih naj naglašajo, da naroča blago pri tej in tej tvrdki samo zategadelj, ker je čitalo oglas v »Učiteljskem Tovarišu«. Mi bomo seveda sprejemali samo oglase realnih tvrdk. Na ta način dobi naš list lepe stalne dohodke, a naši naročniki bodo vedeli, kam se jim je obrniti, kadar bodo zase ali za svojo šolo česar koli potrebovali. Prosimo prijatelje in prijateljice, naj se nekoliko zavamejo za naš list, ker bo to tudi njim v korist — Drugi listi delajo zase hrupne reklame, mi samo prosimo svoje somišljenike, da nas podpirajo. Saj nam ni do materialnega dobička. Želimo samo, da bi mogli listu razširiti obseg, da bi se nam bilo lažje boriti za pravice učiteljstva!

Premeščen je k novemu okrajnemu glavarstvu na Krku (Veglia) gosp. Dragotin Pribil, c. kr. okrajni šolski nadzornik v Lošnju.

Osebne vesti. Prestavljeni ste učiteljici gđe. Lea Kališ iz Gornjega grada v Novo cerkev pri Celju in gđe. M. Troha iz Nove cerkve v Gornji grad. Obe ste službo na novih mestih nastopile z novim letom. Provizorični učitelj na pripravnici v Gorici, g. Jos. Cizej, je imenovan definitivnim učiteljem na tem zavodu.

Kakšni so naši učitelji? Na to vprašanje odgovarja zadnji »Domoljub«, rekoč: »Naši učitelji so skoraj vsi zoper vsako avtoriteto. Boga se ne boje, v hudiča ne verujejo, samo pred nadzornikom imajo strah. (O jej!) Kaj potem čuda, da nimajo nobene avtoritete, nobenega spoštovanja pred otroki! In tem ljudem izročajo starši svoje najdražje zaklade. Kam jadramo? V prepad in anarhijo! — Komur ni tega dovolj, ta naj gre vprašat razne patre Fridoline, kaj delajo nekateri ljudje iz mladine! Tam tudi zve, kam je najvarnejše pošiljati v vzgojo naših staršev najdražje zaklade (posebno tiste, ki so ženskega spola!). Potem mu ne bo težko uganiti, kakšno avtoriteto in kakšno spoštovanje uživajo taki »vzgojevalci« med mladino in starši! — Dokler nas ni katoliški »Domoljub« poučil o nasprotnem, smo mislili, da moramo verovati v Boga in se bati hudiča. »Domoljub« pa oznanja vero v hudiča in strah v Boga. Iz tega je razvidno, kakšni konfuзни pismouki so oni maziljeni obrekovalci, ki zalagajo z natolcevanjem predale »Domoljubove«.

Umrli je v Metliki upokojeni pomožni učitelj Fran Schönbrunn.

28.194 kron so podarili v preteklem letu tržaški Italijani »Legi Nazionale«. Ta lepa vsota je namenjena poitalijančevanju slovanske mladine.

† **Štefan Končan**, upokojeni nadučitelj, bivši šolski vodja v Samoboru, je umrl v Mariboru. P. v. m.!

Državni zbor se zopet snide dne 23. t. m. Ali vzmore državni zbor poslanca, ki bi se odločno in resno zavzel za učiteljstvo? Skrajni čas je že!

Proračun c. kr. okrajnega šolskega sveta za goriško okolico za leto 1906. znaša 250.566 K stroškov, ki jih pokrijejo z 71% doklado na direktne davke. Dovoljenih je 2500 K kot draginjska doklada, ki jo je razdeliti med najpotrebnejše učitelje.

Volitve v pomnoženi šolski svet za goriški okraj so se vršile dne 22. decembra m. l. Izvoljeni so gg. A. Bratuž v Čepovanu, Ant. Kriznič v Kanalu, Andr. Lutman v Št. Andražu, Andr. Konjedic v Plaveh, Josip Vidmar v Lokavcu, Ant. Školaris v Vipolžah, Ivan Savnik v Biljah in Josip Kosovel v Črničah.

Novo dvorazrednico zgrade v Žabnici na Gorenjskem. Zgradba je proračunjena na 32.951 K 50 h.

Metelkove ustanove za ljudskošolske učitelje za leto 1906. Leta 1906 bo oddanih 6 ustanov po 84 K, ki jih je ustanovil rajni profesor Frančišek Metelko. Pravico do njih imajo ljudskošolski učitelji s Kranjskega, ki se po izjavi predstojne šolske oblasti odlikujejo z npravnostjo, poklicno vneto, skrbnim gojenjem slovenskega jezika in s požlahtnevanjem sadnega drevja in z dobrim negovanjem šolskih vrtov. Prosilci naj vložijo zadostno opremljene prošnje najpozneje do 1. marca t. l. pri predstojnem c. kr. okrajnem šolskem svetu.

„Strah“ pred nadzornikom. V Tolminu so ustanovili pevske klub. Pristopiti je hotel klubu tudi okrajni šolski nadzornik Lasič. Klub pa je njegov sprejem odklonil, ker je Lasič eden glavnih stebrov nemške kazine v Tolminu in ker so članice pevskega kluba tudi vrle in poštene učiteljice. Tak »strah« je vreden vse hvale.

Furlanski učitelji, okolo 120 jih je bilo, so zborovali 20. pret. m. v Gradišču ob Soči. V okr. šolski svet sta izvoljena Falconer in Domini. Falconer je naznanil, da se trudita tržaški namestnik in grof Attems za učiteljsko vprašanje ter da bo sankcija v dež. zboru sprejetega zakonskega načrta za regulacijo učiteljskih plač njihova zasluga.

Kaj store češki profesorji za svoj narod. V minulnem letu so priredili češki profesorji v 130 mestih na Češkem 360 predavanj in v 70 krajih na Moravskem 140 predavanj. Na vseh predavanjih je bilo navzočih mnogo poslušalcev. Profesorji so priredili svoja predavanja, ne da bi prejeli za to kak honorar. Iz nizke vsakokratne vstopnine so jim vrnilo samo potne stroške. In pri nas? —

Slavna okrajna posojilnica v Krškem je blagovolila nakloniti tukajšnji šoli tudi letos znatno podporo 25 K za ubožne učence in je podarila tudi za ustanovitev šolarske kuhinje prvo podporo v znesku 20 K. Štejem si v prijetno dolžnost, slavni posojilnici izrekaty tem potom najtoplejšo zahvalo z željo, da bi dobil ta šoli res naklonjeni zavod obilo posnemaicev.

Šol ko vodstvo v Leskovcu,

Ivan Rupnik, voditelj.

Razgled po šolskem svetu.

— **„Slovenska Šolska Matica“.** Na roditeljskem večeru, ki ga je priredilo »Splošno slovensko žensko društvo« v sredo, dne 27. decembra 1905 ob pol 8. uri zvečer v Mestnem domu v Ljubljani, je predaval v imenu »Slovenske šolske matice« njen predsednik g. ravnatelj Henrik Schreiner, o otroških igrah in njih vzgojnem pomenu. — V uvodu je omenjal g. predavatelj, da deluje na otrokovi vzgoji pravzaprav ves svet kot en sam faktor, vendar sta glavna vzgojna faktorja starši in šola, ki skrbita za enotno vzgojo otrokovo. Izmed vzgojnih sredstev ki rabijo tema faktorjema, je omenjati tudi otroških iger, ki so za vzgojo večjega pomena, kakor se navadno misli. — Igra je vsako prostovoljno dejanje, ki ima namen, da zabava. Zato nahajamo igre pri otrocih in pri odrastlih, pa tudi pri živalih. V boju za življenje porabi odrasli človek skoro vse svoje moči, kolikor mu jih ostane, jih lahko porablja za svoje razveseljevanje. Ta prebitok moči je najpotrebnejši pri igri. Otroku pa preskrbe starši vse, česar potrebuje za življenje, zato mu ostane vsa njegova moč, in to uporablja tem lažje pri igri. Otroku pa ne smemo siliti k igranju, ako nimajo volje in prostosti do tega. Vzemimo mirnega otroka, ko opazuje druge pri igranju. Skoro opazimo, da začena tudi sam hrepeneti po igri. Zato pač smemo reči, da ima največ iger svoj izvor v posnemanju. Deklica vidi svojo mater, kako neguje svojo hčer, isto stori hči s svojo punčko. Deček pa posnema očeta, videč kako poka oče z bičem, stori to tudi sam, ko se igra s svojim konjičem. Drugi tip iger je boj, namreč hrepenenje, da bi premagali druge. — Igra pa mora poznati tudi svoje meje. Pri igri izkuša otrok, marsikaj dodavati iz lastne domišljije. Dalje vidimo, da igrajoči se otroci radi dramatizirajo in ustvarjajo cele

prizore. Deklica prigovarja svoji punčki, deček se pogovarja s konjičem. Pri tem so otroci šaljivi, radi govore in uganjajo burke. Največjega pomena so igre za razvoj čustev. Estetično čustvo se kaj zgodaj pojavlja. Otroci ljubijo žive barve, cvetice, kažejo čustvo za glasbo itd. Zato je vzgojitelju skrbeti, da se čustva pravilno razvijajo že pri igri. Izprva je otroku všeč vsak šum in ropot in le polagoma se mu boljša okus, ako namreč umejo odrasli (mati), da zbuja s popevanjem milih pesmi v otroku tanjši čut za glasbo. Tudi okolica ima velik vpliv na otroka; v raznih letnih časih so otroške igre različne. To ve vsakdo iz lastnih mladih let. — Dandanašnje otroške igre so bile v navadi že v prastari dobi, kakor pričajo razne izkopne. Grški in rimski otroci so se najrajši igrali dirjanje. V srednjem veku pa so igre skoro izumrle, ker je bila prepovedana vsaka, tudi najnedolžnejša igra, češ, da je pregrešna. Že koncem sedanjega veka, sosebno v dobi renesance, pa so se igre razširjale čimdalje bolj. Razni pedagogi so si ubijali glave, kako naj bi se vršile otroške igre, in katere so najboljše. Fröbel je dal igram pravi vzgojni smoter. Ta pedagog je tudi ustanovitelj otroških vrtcev. A sedanja uredba teh vrtcev ni prava, ker se vrše v njih igre preenolično, preveč na povelje.*) Le pogljemo otroško vrtnarico ali teto, ki sedi pred njo 20—30 otrok. Vsak dobi oglato škatlo, na vrtnaričino povelje obrnejo vsi otroci hkrati škatle tako, da je pokrov spodaj in se odpira na desno. Na drugo povelje odmaknejo pokrov. Nato vzdignejo škatlo in pred njimi stoji sestavljena kocka. Zdaj jim veli vrtnarica, naj vzamejo na eni ali drugi strani manjšo kocko, potem drugo, ki jo postavijo na prvo itd. Tako postopanje ni prava igra, ker je prisiljeno. — Nato je razpravljaj g. predavatelj o osnovnih pojmi, ki naj bi se po njih vršile igre, da bodo imele vzgojni vpliv. Predvsem je treba, da se otroci radi igrajo. V to jim je treba zdravja. Prvi znak vsake igre je prosta volja. Zato naj vzgojitelj otroke k igri le navaja, nikakor jih pa ne sme k temu siliti. Otroci so jako dostopni sugestiji, zato jih je na ta način prav lahko navajati k igri. Vendar pa večkratna uporaba sugestije škoduje, ker jim vzame prosto voljo. Igra naj pospešuje razvoj duha in telesa. Z igro se bistri razum, zbuja srčnost in pogum. Igra deluje ugodno tudi na čutila, kakor n. pr. na vonj, sosebno pa na vid in tip. Vid je tip v daljavo, tip pa vid v bližino. Oboje se najbolje pospešuje z igranjem z žogo. Nikakor pa ne smejo biti otroci pri igranju brez kakega nadzorstva, vendar vzgojitelj ne bodi zapovednik. — Glede igrač, ki jih dajamo majhnim otrokom, velja pravilo, da izbirajmo le preproste. Najboljše so take, ki si jih otroci sami naredo, vzgojitelj pa jim pomaga s sveti. S tem se navadi otrok štedljivosti in delavnosti. Nepotrebne in celo škodljive pa so drage in sestavljene igrače, ker jih otrok kmalu stolče in pokonča. Nikakor ne sodijo za igrače živali, ker bi jih otroci le trpinčili. Tudi niso priporočati vojaške stvari, kakor bobni, sablje itd., ki bi zbuja le v otrocih le čut za boj. Brezobzirno pa se mora obsojati, ako dopuščajo starši, da igrajo 6—10 letni otroci za denar, da n. pr. kvartajo. Take igre niso prav nič vredne ter rode le sovraštvo in še mnogo hujšega. Katere in kakšne otroške igre so umestne, je zavisno od individualnosti otrokove; zato naj vzgojitelj skrbi za prave igre po svoji previdnosti in razsodnosti. — Glede punčke so mnenja različna. Rousseau jih brezpogojno obsoja, ker se deklice ob igranju z njimi navajajo k ničemurnosti; Michelet pa jih hvali in priporoča češ, da se po njih deklice najbolj pripravljajo za materinski poklic. Najboljša je v tem oziru srednja pot. Ko bi se deklici odvezla punčka, bi se ji odtrgalo pol življenja. Paziti je le, da ne obeša na punčko preveč lepote. V ostalem se skladajo igrače z naravo gojenčeve, zato ni mogoče določiti občil pravil nanje. Zeleti je le, da bi se začelo večje zanimanje za to vzgojno vprašanje, ki je zlasti pri nas še prav malo obdelano. To zanimanje je gosp. ravnatelj s svojim izbornim in temeljitim predavanjem tudi obudil v poslušalcih, ki so se zbrali v velikem številu zlasti iz učiteljskih krogov, o tem je pričalo splošno in navdušeno ploskanje koncem govora.

*) To je tudi naše mnenje

Uredn.

— **Nova laška ljudska šola v Gorici.** Goriški magistrat je sklenil, da postavi na Izvoznem trgu novo šolo. Načrti so že izdelani in kmalu začno z zgradbo. Nihče v Gorici in izven nje pa ne ve, kdaj zgrade tamkaj primerno poslopje za slovensko ljudsko šolo.

— **Tudi samopomoč.** Češko moravsko učiteljstvo si je ravnokar ustanovilo društvo za ustanovitev ženskega učiteljskega, in sicer zato, ker ne sprejemajo učiteljskih hčera v že obstoječe pripravnice, ako nimajo posebne protekcije.

— **Koncert za mladino** je bil v Zagrebu dne 8. decembra pr. l. Priredilo ga je »Hrv. društvo za unapredenje uzgoja«. Sodelovali so pevsko društvo »Kolo« ter prvi glasbeni in gledališki umetniki. Ni treba poudarjati, kolikega vzgojnega pomena so take priredbe. »Glasbena Matica« v Ljubljani bi si pridobila mnogo zaslug, če bi časih priredila koncert za mladino.

— **Zmaga koroških Slovencev.** V okrajni šolski svet velikovski je izvoljen od kmetijskih občin prvič slovenski župnik Trubar.

— **Šolo brez knjig** imajo v mestu Forehmerveju blizu Kodanja na Danskem. Vseh predmetov se uče učenci s praktičnimi vajami. Angleščino, nemščino poučujejo po direktni metodi. Tudi raznih umetnosti in rokodelstev se uče učenci.

Listnica uredništva.

R. W. v G. Prosimo, pošljite!

Listnica upravnštva.

Prva številka se je nekoliko zakasnila, zato menim, da so do 10. t. m. došle reklamacije brezpomembne. Reklamujte nefrankovano, toda pripomnite na ovitku, da je to reklamacija.

Položnico so dobili vsi, ki nimajo naročnine predplačane za vse leto. Mogoča je sicer tudi kaka pomota, a določila se bo ista z gotovostjo, ko se izkažejo konec februarja na ovitkih vsa vplačila.

Tovarišem, ki so me prosili za to in ono pojasnilo: Vsak teh dobi v kratkem odgovor, samo prosim nekoliko potrpljenja, ker je dela mnogo.

Tovariši! Pridobivajte nam novih naročnikov! Agitirajte za list povsod!

Na zdar!

Barje, 12. januarja 1906.

Upravnik.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 2901.

Kranjsko.

Na štirirazredni ljudski šoli v Sodražici je popolniti začasno učno mesto.

Pravilno opremljene prošnje naj se semkaj vlagajo do 25. januarja 1906.

C. kr. okrajni šolski svet Kočevje, dne 31. decembra 1905.

Ne zabite
„Učiteljskega
konvikta!“

Šolske tiskovine

prilporoča

tiskarna J. BLASNIKA naslednikov
v Ljubljani.